

Gondert proti Německu, rozsudek ze dne 16. 12. 2025 - Povinnost soudů, proti jejichž rozhodnutí neexistují žádné další opravné prostředky, uvést důvody pro nepředložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1

Hesla: odůvodnění, předběžná otázka, spravedlivý proces

Český právní řád: čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie

čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 3/2026

Gondert proti Německu, rozsudek ze dne 16. 12. 2025

Autorský komentář

Rozsudek Gondert proti Německu se dotýká institutu předběžné otázky a přístupu k Soudnímu dvoru Evropské unie optikou mezinárodních závazků plynoucích z Úmluvy. Těžiskem přezkumu byl čl. 6 odst. 1 a jeho výsledek byl v evropské komunitě obecně uvítán jako další posílení procesních záruk právního státu. Nejedná se přitom o novinku. Naopak, Soud konzistentně navazuje na linii, kterou nastartoval ve věcech *Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgii* (3989/07 a 38353/07), kde vyjasnil, že ač Úmluva neobsahuje právo na předložení předběžné otázky, prostřednictvím čl. 6 ukládá vnitrostátním soudům povinnost řádně své rozhodnutí (ne)obrátit se na lucemburský soud odůvodnit.

Rozsudek obsahuje dva zajímavé momenty. Prvním z nich je judikatorní konvergence evropských nadnárodních soudů. *Gondert* totiž reflektuje nejnovější rozhodnutí samotného Soudního dvora Evropské unie, konkrétně rozsudky **C-561/19 Consorzio Italian Management** ze dne 6. 10. 2021 a **C-144/23 Kubera** ze dne 15. 10. 2024. Právě v nich Soudní dvůr výslovně dovedl, že povinnost odůvodnit nepředložení předběžné otázky představuje součást práva na účinnou soudní ochranu podle čl. 47 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie.

Druhým zajímavým momentem je samotný standard odůvodnění, který Soud formuluje. Německá vláda před Soudem argumentovala, že Spolkový soudní dvůr předběžnou otázku nepředložil proto, že řešení otázky unijního práva nebylo pro rozhodnutí sporu relevantní. Soud však upozornil, že takové zdůvodnění z napadeného rozhodnutí nijak nevyplývá a nelze spoléhat na to, že implicitně plyne z procesních kroků vnitrostátního soudu. Pouhý odkaz na nesplnění podmínek, za kterých vzniká povinnost obrátit se na SDEU ve smyslu čl. 267 odst. 3 SFEU podle Soudu nestačí. Štrasburský soud nebyl spokojen ani s argumentem ustálenou procesní praxí německých soudů vyhotovovat krátká odůvodnění s ohledem na přetíženost a vysoký nápad soudů. Rozsudek rýsuje implicitní vodítko pro

vnitrostátní soudy, které se zabývají výkladem práva Evropské unie v posledním stupni: k naplnění požadavků čl. 6 odst. 1 Úmluvy je nezbytné alespoň v minimalistické podobě identifikovat konkrétní kritérium doktríny **CILFIT**, které soud vede k závěru, že není povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie. Tento požadavek Soud opírá především o princip společenské legitimacy soudního rozhodování – ochranu jednotlivce před svévolí, explicitní vypořádání tvrzených porušení a umožnění porozumět důvodům, pro které byl jeho návrh odmítnut.

Na druhou stranu *Gondert* současně odhaluje limity jak doktríny CILFIT, tak ochrany, kterou jí poskytuje Úmluva prostřednictvím čl. 6 odst. 1. Ač rozsudek představuje další článek v řadě rozhodnutí potvrzujících význam doktríny CILFIT v rámci práva na spravedlivý proces, nijak nenapravuje absenci účinného korekčního mechanismu v případě, že vnitrostátní soud doktrínu nesprávně vyhodnotí, nebo jen formalisticky na kritérium CILFIT odkáže bez jeho skutečné a přesvědčivé aplikace.

(doc. Katarína Šipulová, Ph.D., M.St.)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel byl partnerem v německé pobočce mezinárodní advokátní kanceláře se sídlem ve Spojeném království, a to až do svého odchodu do důchodu v roce 2014. V únoru 2014 podal k německému soudu žalobu proti této advokátní kanceláři ohledně jejího penzijního plánu, v rámci kterého byla partnerům advokátní kanceláře po určitou dobu po odchodu do důchodu vyplácena renta. Stěžovatel tvrdil, že s ním bylo zacházeno odlišně ve srovnání s mladšími partnery. Stěžovateli dal nejprve za pravdu prvostupňový soud. Následně však odvolací soud tento rozsudek zrušil a žalobu zamítl. Přiznal sice, že se stěžovatelem bylo zacházeno méně příznivě ve srovnání s mladšími partnery, ale rozhodl, že rozdílné zacházení bylo podle unijního práva odůvodněné. Odvolací soud ve svém rozhodnutí nepřipustil možnost podat dovolání. Stěžovatel pak proti tomuto nepřipuštění podal stížnost ke Spolkovému soudnímu dvoru, v níž namítl, že odvolací soud nepožádal Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) o rozhodnutí o předběžné otázce, a chtěl po Spolkovém soudním dvoru, aby o něj požádal on. Spolkový soudní dvůr stížnost odmítl, přičemž v odůvodnění stručně uvedl, že neexistovaly důvody pro připuštění dovolání a že posoudil otázku povinnosti předložit věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY V SOUVISLOSTI S NEDOSTATEČNÝM ODŮVODNĚNÍM ROZHODNUTÍ O NEPŘEDLOŽENÍ VĚCI SDEU K ROZHODNUTÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE

25. Stěžovatel namítl, že vnitrostátní soudy odmítly předložit věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce. Opíral se o čl. 6 odst. 1 Úmluvy, který zní v relevantní části takto:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě ... projednána ... soudem ..., který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích ...“

26. Soud konstatuje, že stěžovatel namítl, že Spolkový soudní dvůr nepředložil jeho věc SDEU, a že Úmluva jako taková nezaručuje právo na to, aby se vnitrostátní soud obrátil na jiný vnitrostátní nebo mezinárodní orgán s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce (viz podrobněji a s odkazy bod 35 níže). Soud, jemuž přísluší provádět právní kvalifikaci skutkových okolností případu (viz rozsudek velkého senátu ze dne 20. 3. 2018, Radomilja a ostatní proti Chorvatsku, č. 37685/10 a 22768/12, body 114 a 126), považuje za vhodné posoudit tuto stížnost z hlediska nedostatečného odůvodnění nepředložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce.

(...)

B. K věci samé

(...)

2. Posouzení Soudu

(a) Obecné zásady

35. Soud připomíná, že je na vnitrostátních soudech, aby vnitrostátní právo vykládaly a aplikovaly v souladu s právem EU, má-li se použít, a posoudily, zda je nezbytné předložit věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce, aby mohly ve věci rozhodnout. Opakuje, že Úmluva jako taková nezaručuje právo na to, aby se vnitrostátní soud obrátil na jiný vnitrostátní nebo mezinárodní orgán s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce (srov. rozsudek ze dne 22. 6. 2000, Coëme a ostatní proti Belgii, č. 32492/96 a 4 další, bod 114; rozsudek ze dne 7. 5. 2021, Xero Flor w Polsce sp. z o.o. proti Polsku, č. 4907/18, bod 166; a rozhodnutí ze dne 12. 12. 2017, Acar a ostatní proti Turecku, č. 26878/07 a 32446/07, bod 43). Soud však již dříve konstatoval, že tato problematika souvisí s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť odmítnutí položit předběžnou otázku vnitrostátním soudem může za jistých okolností porušit spravedlivý proces, pokud se toto odmítnutí ukáže jako svévolné (viz rozsudek ze dne 20. 9. 2011, Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgii, č. 3989/07 a 38353/07, body 57–67, s dalšími odkazy; a rozsudek ze dne 24. 4. 2018, Baydar proti Nizozemsku, č. 55385/14, bod 39). Takové odmítnutí lze považovat za svévolné tehdy, pokud použitelná pravidla neumožňují žádnou výjimku z položení předběžné otázky, nebo je odmítnutí založeno na jiných důvodech, než pravidla umožňují, nebo odmítnutí není řádně odůvodněno (viz mimo jiné rozsudek ze dne 11. 4. 2019, Harisch proti Německu, č. 50053/16, bod 33; a Ullens de Schooten a Rezabek, cit. výše, body 54–59).

36. Povinnost vnitrostátních soudů odůvodňovat své rozsudky a rozhodnutí slouží k tomu, aby strany mohly porozumět vydanému soudnímu rozhodnutí, což představuje zásadní záruku proti svévoli. Kromě toho má za cíl dát stranám najevo, že byly slyšeny, čímž přispívá k tomu, že rozhodnutí bude z jejich strany přijato s větší ochotou (viz Harisch, cit. výše, bod 33, s dalšími odkazy). Aniž by se vyžadovala podrobná odpověď na každý argument, tato povinnost předpokládá, že účastník soudního řízení může očekávat konkrétní a výslovnou odpověď na ta tvrzení, která jsou rozhodující pro výsledek daného řízení (viz rozsudek velkého senátu ze dne 6. 11. 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku, č. 55391/13 a 2 další, bod 185).

37. Pokud některá ze stran požádala o předložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce a vnitrostátní soud, proti jehož rozhodnutí neexistuje podle vnitrostátního práva žádný opravný prostředek, tuto žádost odmítl, je tento soud povinen odmítnutí odůvodnit s ohledem na výjimky stanovené judikaturou SDEU v souladu s kritérii CILFIT (viz ..., viz také rozsudek ze dne 28. 8. 2018, Somorjai proti Maďarsku, č. 60934/13, bod 57; a rozsudek ze dne 13. 2. 2020, Sanofi Pasteur proti Francii, č. 25137/16, bod 70). Soud proto musí uvést, proč považuje danou otázku za irelevantní, proč již SDEU vyložil dotčené ustanovení práva EU, nebo proč je správné použití práva EU natolik zřejmé, že neponechává žádný prostor pro jakékoli rozumné pochybnosti (viz rozsudek ze dne 8. 4. 2014, Dhahbi proti Itálii, č. 17120/09, bod 31).

38. Soud navíc připomíná, že důvody pro odmítnutí žádosti o předložení věci SDEU s ohledem na kritéria CILFIT je možné dovozovat z odůvodnění rozsudku příslušného soudu (viz Sanofi Pasteur, cit. výše, bod 71; a rozhodnutí ze dne 26. 11. 2013, Krikorian proti Francii, č. 6459/07, body 97–99), z odkazu tohoto soudu na jedno z jeho dřívějších rozhodnutí (viz rozhodnutí ze dne 6. 9. 2022, Gerta Hauser GmbH & Co KG proti Rakousku, č. 7626/18, bod 13; rozhodnutí ze dne 6. 9. 2022, Vracko proti Rakousku, č. 14023/19, bod 15; a rozhodnutí ze dne 6. 9. 2022, Klinc proti Rakousku, č.

14031/19, bod 17) nebo z jeho ztotožnění se s odůvodněním nižšího soudu, pokud tento nižší soud zohlednil kritéria CILFIT (viz Harisch, cit. výše, bod 35; a rozhodnutí ze dne 11. 6. 2013, Stichting Mothers of Srebrenica a ostatní proti Nizozemsku, č. 65542/12, bod 174).

39. A konečně, Soud již dříve uznal, že se vnitrostátní soud nevyjádřil k žádosti stěžovatele o předložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce, když tento soud prohlásil opravný prostředek za nepřipustný s odůvodněním, že nesplňoval podmínky přípustnosti, jelikož předběžná otázka by nezměnila závěr soudu ohledně nepřipustnosti opravného prostředku (viz rozhodnutí ze dne 9. 5. 2017, Astikos Kai Paratheristikos Oikodomikos Synetairismos Axiomatikon a Karagiorgos proti Řecku, č. 29382/16 a 489/17, bod 47).

(b) Uplatnění těchto zásad na projednávanou věc

40. Pokud jde o okolnosti tohoto případu, Soud konstatuje, že strany se shodly na tom, že Spolkový soudní dvůr byl německým soudem, jehož rozhodnutí nebylo v daném řízení možné podle vnitrostátního práva napadnout opravnými prostředky ... Mezi stranami rovněž není sporu o tom, že se předmětné občanskoprávní řízení dotýkalo práva EU, a že by proto v zásadě bylo možné podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

41. Soud dále konstatuje, že stěžovatel požádal Spolkový soudní dvůr, aby předložil věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce, formuloval čtyři konkrétní otázky týkající se výkladu směrnice 2000/78/ES, které měly být položeny SDEU, a zdůvodnil, proč bylo rozhodnutí SDEU o předběžné otázce nezbytné pro rozhodnutí ve vnitrostátním řízení ...

42. Vzhledem k povaze čl. 6 odst. 1 Úmluvy jako individuálního práva, jehož účelem je v kontextu žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce zajistit spravedlivost řízení, Soud zohledňuje, zda stěžovatelé požádali vnitrostátní soudy o předložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce a zda uvedli výslovné a přesné důvody pro údajnou nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce (rozhodnutí ze dne 13. 2. 2007, John proti Německu, č. 15073/03). Soud v této souvislosti připomíná, že právo na odůvodnění rozhodnutí naplňuje obecnou zásadu zakotvenou v Úmluvě, která chrání jednotlivce před svévolí tím, že stranám dává najevo, že byly slyšeny, obdržely odpověď na svá tvrzení a rozumějí soudnímu rozhodnutí (Baydar, cit. výše, bod 39; a Harisch, cit. výše, bod 33). Dále s přihlédnutím k tomu, že neexistuje právo na předložení předběžné otázky (viz bod 35 výše), může strana, jako záruku proti svévoli, očekávat odpověď v odůvodnění rozsudku nebo rozhodnutí vnitrostátního soudu pouze tehdy, pokud před příslušným vnitrostátním soudem podala návrh na takové předložení. V případě absence takové žádosti a jejího výslovného odůvodnění Soud zastává názor, že skutečnost, že vnitrostátní soud bez uvedení důvodů nepředložil věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce, nelze považovat za porušení spravedlivého procesu podle čl. 6 Úmluvy (viz Somorjai, cit. výše, bod 60; John, cit. výše; a rozhodnutí ze dne 13. 2. 2024, SOL.IN.MUS. S.R.L. a ostatní proti Itálii, č. 6656/15 a 7 dalších, bod 27).

43. Spolkový soudní dvůr odmítl stížnost stěžovatele proti nepřipuštění dovolání (*leave to appeal on points of law*) se stručným zdůvodněním a v souladu s německým procesním právem upustil od podrobnějšího odůvodnění ... Soud navíc konstatuje, že stěžovatelova žádost o připuštění dovolání nebyla odmítnuta z důvodů (procesní) nepřipustnosti (*a contrario*, Astikos Kai Paratheristikos Oikodomikos Synetairismos Axiomatikon a Karagiorgos, cit. výše, bod 47). Pokud jde o žádost stěžovatele o předložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce, Spolkový soudní dvůr uvedl, že „rovněž přezkoumal otázku povinnosti předložit věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 267 odst. 3 SFEU“ ...

44. Soud uznává, jak poukázala vláda ..., zátěž, kterou představuje vysoký počet případů pro nejvyšší soudy, a výzvy spojené s nalezením rovnováhy mezi potřebou urychlit řízení, soustředit se na své

stěžejní úkoly a odůvodňovat rozhodnutí. Soud však znovu zdůrazňuje, že odůvodnění rozhodnutí v reakci na podání stran umožňuje stranám porozumět danému soudnímu rozhodnutí a přispívá k jejich ochotnějšímu přijetí tohoto rozhodnutí. V souvislosti se stížností proti nepřipuštění dovolání, která zahrnuje žádost o předložení věci SDEU, jako je tomu v projednávané věci, Soud zastává názor, že podle čl. 6 Úmluvy a s ohledem na požadavek procesní spravedlivosti musí odmítnutí, i když nemusí být nutně podrobněji odůvodněno, alespoň odkazovat na kritéria CILFIT, na nichž bylo založeno. V této souvislosti Soud rovněž poznamenává, že SDEU v nedávném rozsudku potvrdil, že soud nebo tribunál, proti jehož rozhodnutím neexistuje podle vnitrostátního práva žádný opravný prostředek, musí ve svém rozhodnutí o odmítnutí připuštění dovolání, která obsahuje žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, uvést důvody, proč k takovému předložení nedošlo ...

45. Ačkoli Spolkový soudní dvůr uvedl, že v daném případě posoudil, zda má povinnost předložit věc SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce (viz bod 43 výše), neuvedl důvody, proč takové předložení považoval za zbytečné. Neuvedl, zda považoval otázky vznesené stěžovatelem za irrelevantní, zda již SDEU vyložil dotčené ustanovení práva EU, či zda bylo správné použití práva EU natolik zřejmé, že neponechávalo žádný prostor pro jakékoli rozumné pochybnosti (viz judikatura citovaná v bodě 37 výše).

46. Vláda uvedla, že Spolkový soudní dvůr odmítl návrh na předložení předběžné otázky, jelikož otázky nastolené stěžovatelem nebyly pro jeho rozhodnutí relevantní. Soud však v odůvodnění rozhodnutí tohoto soudu ze dne 9. 2. 2018 ... nenachází nic, co by naznačovalo, že při odmítnutí žádosti uplatnil právě toto konkrétní kritérium CILFIT. To nevyplývá ani z okolností, za nichž bylo rozhodnutí vydáno, Spolkový soudní dvůr se ani neztotožnil s odůvodněním odvolacího soudu, který se v každém případě rovněž nezabýval předložením věci SDEU ani kritérii CILFIT.

47. Výše uvedené úvahy postačují k tomu, aby Soud mohl dojít k závěru, že Spolkový soudní dvůr neodůvodnil své odmítnutí předložit otázky SDEU v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a to navzdory konkrétní žádosti stěžovatele a jeho podrobným argumentům v tomto ohledu. V důsledku toho neměl stěžovatel možnost pochopit, proč byla jeho žádost o předložení předběžné otázky odmítnuta, což narušilo spravedlivý průběh řízení. Došlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

(...)

VÝROK

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *Prohlašuje* stížnost podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy týkající se nedostatečného odůvodnění rozhodnutí o nepředložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce za přijatelnou a zbývající část stížnosti za nepřijatelnou;

2. *Rozhoduje*, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy;

(...)

(zpracovala: Mgr. Kristýna Bočková)